

Specialistexamen i allmänmedicin år 2017-2018.

Instruktion för examinand.

Examensmomenten genomförs vanligen under ungefär ett halvår.

Detta ingår i examen:

Anmälan	Inlämnad senast 31 augusti 2017 . Anmälningssblankett finns på hemsidan www.sfam.se . Du får en examinator utsedd i slutet av september 2017. Du ska då själv omgående ta kontakt med din examinator för att planera examensprocessen.	Sida 2
* Portfölj	Inlämnad senast 9 oktober 2017	3
* Skriftligt prov	måndag 23 oktober 2017 kl 13-16 på egen mottagning. Du ska anmäla skrivningsmottagare (se sid 5) till examenskansliet senast 9 oktober. (Namn, e-post, telefonnummer) . Resultat klart i början av december.	5
* Uppsats	Inlämnad senast 1 mars 2018	6
* Praktikdag	Genomförd senast 1 mars 2018	6
Examensavslutning	Examensavslutning vid SFAMs kongress i Norrköping 18-20 april 2018	8
* = obligatoriskt moment		

Det mesta du behöver veta om specialistexamens genomförande står i den här examensinstruktionen. Läs den noga! Om du inte hittar det du söker, kontakta din examinator eller examenskansliet, examen@sfam.se.

Vart ska dokumenten skickas?

Egenpresentation skickas med e-post till **examinator**.

Portfölj och **uppsats** skickas med e-post till **examinator** samt till **examenskansliet** (examen@sfam.se).

Video med egenvärdering samt **journalkopior** sänds i **rekommenderat brev** till **examinator**. OBS! Video får **absolut inte** skickas via mail eller online-media.

Intyg om att uppsats är godkänd av FoU-enhet skickas med post eller skannad till **examinator**.

Namnge dina dokument så att det framgår att de kommer från dig, till exempel "Lena Berg Portfölj". Det blir svårt för kansliet att hålla reda på dokumenten om de bara heter *Portfölj* eller *Uppsats* eller liknande.

När får man göra specialistexamen?

1. **Om du ännu inte är specialist**, men beräknas vara klar med din specialistbehörighet i allmänmedicin senast i oktober 2018, kan du inleda examen 2017 och bli diplomerad 2018. (Grundregel: att du blir färdig specialist inom ett halvår efter examensavslutningen).
2. **Om du redan är specialist i allmänmedicin** får du genomföra examen när som helst utan övre tidsgräns. För handledarens uppgifter inom examensmomenten kan du då göra så här:
 - Du kan be din ST-handledare att åta sig handledarens uppgift för examen: att skriva handledarkommentar för portföljen samt delta i samtal under praktikdagen.
 - Du kan be någon kollega som känner dig väl att åta sig handledarens uppgift.
 - Om ingetdera fungerar, kontakta din examiner eller examenskansliet, så löser vi det.

Hur lång tid tar examensprocessen?

Du kan genomföra examensmomenten under perioden hösten 2017 till våren 2018, eller fördela momenten på två år och avsluta våren 2019.

Examinator

För varje examinand utser SFAMs kompetensvärderingsråd en **examinator** som är huvudansvarig för bedömningen. Varje examinator har också antingen en **medexaminator** att samråda med i alla moment, eller en utsedd samtalspartner att rådfråga vid behov. Grundkravet för att vara examinator är att ha minst tre års erfarenhet som specialist i allmänmedicin med goda vitsord från sina kollegor, samt att ha deltagit i SFAMs kurs i kompetensvärdering inom fyra år före insatsen.

Kostnad

Examensavgift, se sidan om specialistexamen på SFAMs hemsida, www.sfam.se.

Historik och arrangör

Specialistexamen i allmänmedicin arrangeras sedan 1989 av Svensk förening för allmänmedicin (SFAM). SFAM utgör Svenska Läkaresällskapets sektion för specialiteten allmänmedicin och det är SFAMs råd för kompetensvärdering som ansvarar för genomförande och utveckling av examen. Cirka 750 allmänläkare har hittills genomfört examen (till och med våren 2017).

Huvudansvariga för examen:

Ulf Måwe

ordförande i SFAMs
kompetensvärderingsråd
tel 0730-71 19 58
ulf@mawe.se

Karin Lindhagen

samordnare för examen, medlem i SFAMs
kompetensvärderingsråd
tel 070 – 660 10 81
karin.lindhagen@sfam.se

Anmälan – senast 31 augusti 2017.
--

Anmälan görs på nätet – länk till blanketten finns på www.sfam.se.

Besked om vem som är din examinator får du i slutet av **september**.

Du ska då genast ta kontakt med din examinator för att utväxla egenpresentation och komma överens om planeringen av examensprocessen. Om det krånglar, hör av dig till examenskansliet examen@sfam.se.

Egenpresentation – så snart du fått besked om examinator.

För att lära känna varandra inför examensprocessen utväxlar examinand och examinator egenpresentationer så snart kopplingen mellan examinander och examinators är klar.

Examinandens egenpresentation:

Lagom längd är 1-2 A4-sidor. Förslag till innehåll:

1. Kort presentation av din bakgrund.
2. Varför du har blivit allmänläkare.
3. Beskrivning av en läkare som varit din förebild med motivering varför.
4. Nuvarande arbete, specialintressen, uppgifter som ledare.
5. Skäl att genomgå examen.

Examinators egenpresentation:

Examinators presentation har ett motsvarande innehåll med tonvikt på punkterna 2 och 4 samt skäl att vara examinator.

Portfölj – senast 9 oktober 2017

Examensportföljen består av tre delar. Skicka den som **ett enda samlat dokument** till **examinator** samt **examenskansliet (examen@sfam.se)**. (Handledarens yttrande kan skickas separat).

A. Sammanställning av kompetensutveckling

Du ska beskriva och **reflektera över** hur du har uppfyllt målbeskrivningen för specialistkompetens i allmänmedicin. Sammanställningen bör omfatta **3-5 A4-sidor** och ska innehålla följande delar:

1. Personuppgifter:

- Namn, personnummer
- Adress till arbete och bostad, telefonnummer, e-postadress.
- Legitimationsår
- Handledare i allmänmedicin (Har du ingen aktuell handledare, se sidan 2.)
- Studierektor
- Chef (titel, profession)

2. Meriter utöver ST-utbildningen

Kortfattat om dina meriter utöver ST-utbildningen, i den mån du bedömer det relevant för din utveckling till specialist i allmänmedicin.

3. Specialiseringstjänstgöring

Beskriv övergripande hur du har gått tillväga för att uppnå målen för ST-utbildningen. **Värdera** de olika inslagen i din väg till allmänmedicinsk kompetens, såväl tjänstgöringar som teoretisk utbildning.

Vad var bra och givande? Vad var mindre bra? Är det något du saknar?

Använd gärna målbeskrivningens definition av allmänmedicin samt rubrikerna

- Medicinsk kompetens
- Kommunikativ kompetens
- Ledarskapskompetens
- Kompetens inom medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete.

Beskriv **översiktligt** var du tjänstgjort på vårdcentral och under sidoutbildning, deltagande i ST-seminarier och/eller FQ-grupp, kurser och konferenser, samt för dig viktig litteratur.

Om du har genomgått **Mitt-i-ST** eller annan mittvärdering, beskriv den och vad det betydde för din fortsatta utbildning till specialist i allmänmedicin.

Om du har skrivit årsberättelser kan det vara ett utmärkt underlag för din redogörelse, liksom Mitt-i-ST-rapporten om du har en sådan.

Bifoga en kortfattad **lista** över dina tjänstgöringar och kurser.

B. Självvärdering

1. Självvärdering.

Självvärderingen ska belysa olika områden av din allmänmedicinska kompetens och sätta dessa i relation till din utbildning - vad du har uppnått och vad du saknar. Den bör omfatta **2-3 A4-sidor**.

Formulera dig fritt men beakta särskilt följande områden:

- allmänmedicinskt arbetssätt
- kontinuitet i patient-läkarrelationen
- konsultationen och patient-läkarrelationen
- medicinska kunskaper
- hur du inhämtar kunskaper och fakta
- dokumentation – journaler, intyg, brev etc.
- hantering av medicinsk-teknisk utrustning på din vårdcentral
- ledarskaps- och organisationserfarenheter
- samarbetspartners
- specialintressen, specialuppdrag

Vilka är dina bästa sidor?

Vad skulle du vilja utveckla ytterligare?

C. Beskrivning och värdering av handledningen

Beskriv på **1-2 A4-sidor** hur handledningen har fungerat. Formulera dig fritt men beakta särskilt följande:

- Omfattning och innehåll i din handledning
- Hur har utvecklingen till allmänläkare stimulerats?
- Vilken roll har din handledare haft i din konsultationsträning? Hur har den utformats?
- I vilken grad har du haft möjlighet att påverka din arbetssituation, utbildning och patientkontinuitet?
- Vem har varit handledare för ditt projektarbete? Hur har den handledningen utformats?
- Vad skulle du vilja förbättra till nästa ST-läkare?

D. Handledaryttrande.

Din handledare ska skriftligen och i dialog med dig kommentera din värdering av dig själv (punkt B i portföljen). Har du ingen aktuell handledare – se sidan 1.

Handledaren skriver ett separat eget dokument som skickas till **examinator** samt examenskansliet **examen@sfam.se**, och förstås till dig som är **examinand**. En A4-sida brukar räcka. Följande bör ingå:

- Hur länge och när du var handledare för examinanden.
- Hur handledningen varit utformad.
- Kommentarer till examinandens självvärdering (punkt B i portföljen).
- Övrigt du vill förmedla.

Momentansvariga för portföljen:

Birgit Breitholtz
Björknäs vårdcentral, Boden
0921 - 660 62
birgitbreitholtz@gmail.com

Erland Svenson
Fjällbacka
070-210 01 15
erland.svenson@gmail.com

Ledarskap

Ledarskap är en viktig del av allmänläkarens verksamhet. Vi har därför i examen lyft fram ledarskap och den handledning och träning i att leda som ST-läkaren fått under sin specialistutbildning. Aspekter av ledarskap bedöms i samtliga examensmoment.

I **portföljen** bör det framgå vilken utbildning och träning i ledarskap du har haft under din utbildning och hur du själv bedömer din förmåga till ledarskap. Under **praktikdagen** är det lämpligt att diskutera dessa erfarenheter som underlag för bedömning av ledarskapsförmågan. Uppgifter i **skriftliga provet** kan beröra ledarskapsfrågor. Att genomföra ett **projektarbete** är i sig en övning i ledarskap. Uppsatsen kan också ha aspekter av ledarskap som tema. Se även Bilaga 7 om ledarskap.

Momentansvariga för ledarskap:

Cecilia Ryding
070-7528858
cecilia.ryding@telia.com

Jonas Sjögren
070-679 92 83
jon.sjogreen@gmail.com

Skriftligt prov – måndag 23 oktober 2017, klockan 13-16 på din mottagning.

Meddela skrivningsmottagares namn, e-post och telefonnummer till examen@sfam.se senast **9 oktober 2017**.

Det skriftliga provet äger rum samtidigt i hela landet. Har du tvingande förhinder detta datum, kontakta examen@sfam.se. Du skriver provet på dator på din arbetsplats. Du ska inte använda internet eller andra hjälpmedel under provet. Uppgifterna är skrivna så att det inte är nödvändigt.

Du ska själv utse en **skrivningsmottagare**. Det kan vara din handledare, en läkarsekreterare eller en annan medarbetare på din arbetsplats. Skrivningsmottagarens uppgift är att ta emot det skriftliga provet, som skickas i god tid via e-post, samt att se till att tidsramen hålls. Svaren granskas anonymt och du kommer att få ett **kodnummer** som ska skrivas på varje uppgift.

Senast **9 oktober** ska du meddela skrivningsmottagarens namn, e-post-adress och telefonnummer till examen@sfam.se.

Du ska genast när skrivtiden är slut skicka dina svar med e-post som bilaga, som word-fil eller pdf-fil till examen@sfam.se. De kommer därifrån att skickas vidare till dem som granskar provet, och sedan till din examinator när granskningen är klar. Detaljerade anvisningar får du med provet på skrivningsdagen.

Provet utformning

I provet presenteras ett antal situationer från allmänmedicinsk verksamhet. Du ska beskriva hur du skulle handlägga dem på din egen vårdcentral. Du ska också motivera dina överväganden och beslut. Dina svar ska visa allmänmedicinsk kunskap och ett allmänmedicinskt förhållningssätt till patienten och situationen. Det kan t ex gälla helhetsperspektiv, patientcentrering, resurs- och tidsanvändning, långsiktigt och/eller preventivt tänkande, etiska aspekter, prioritering, eller hur du som allmänläkare agerar jämfört med andra specialister.

På SFAMs hemsida, www.sfam.se, kan du hitta prov från tidigare år för att orientera dig om vilken typ av uppgifter det handlar om. Där finns också exempel på bra givna svar.

Resultat av provet meddelas i början av december 2017.

Dina svar bedöms av en grupp examinatore som parvis granskar varsin uppgift. Provet utgör också ett underlag för diskussion med din examinator. Vid den gemensamma avslutningen av examen hålls en genomgång av det skriftliga provet.

Momentansvariga för skriftliga provet:

Gunnar Axelsson

Vårdcentralen Bagargatan,
Nyköping

070-6671094, 0155-34048

abjgax@gmail.com

Inge Carlsson

Vårdcentralen Tåbelund,
Eslöv

0413-351200, 0708-428422

inge.karin@telia.com

Gunilla Schön

Rottne vårdcentral, Rottne

gunilla.schon@kronoberg.se

Uppsats inklusive sammanfattning

– klar senast 1 mars 2018

Skicka uppsatsen, inklusive en **sammanfattning på högst 250 ord**, till **examinator** samt **examenskansliet** examen@sfam.se. Uppsatsen bör vara sparad i Word-format eller som pdf-fil och om möjligt utgöra **ett samlat dokument** som inkluderar även tabeller, grafer och bilagor. Namnge dokumentet så det framgår att du är författaren, t ex "Anna G-son ST-uppsats" eller "Bo J Antibiotikaprojekt", osv.

Sammanfattningarna publiceras på SFAMs hemsida, samt vanligen i mötesprogrammet för kongressen.

Arbetets innehåll och omfattning

Uppsatsen ska ha **allmänmedicinsk relevans**. Den utgörs vanligen av det vetenskapliga arbete som ingår i ST-utbildningen. Omfånget bör motsvara 7,5 universitetspoäng (motsvarande cirka fem veckors arbete).

Bedömning

- A. **Om din uppsats redan är godkänd av en FoU-enhet eller allmänmedicinsk institution**, exempelvis i anslutning till en kurs i forskningsmetodik, så räknas den som godkänd för examen i vetenskapligt avseende, förutsatt att den har allmänmedicinsk relevans. Du ska då skicka ett **intyg till din examinator** från den instans som godkänt uppsatsen vetenskapligt. Det kan vara fritt skrivet eller följa den mall som finns i Bilaga 8. (Obs! Detta är **inte** samma som intyget om delmoment i ansökan till Socialstyrelsen om specialistbehörighet). **Examinators** uppgift är i sådant fall att bedöma allmänmedicinsk relevans.
- B. **I annat fall** granskar examinator både den vetenskapliga kvaliteten och den allmänmedicinska relevansen.

Bilaga 11, *Skrivande allmänläkare*, Supplement till tidskriften AllmänMedicin 1/2003 innehåller bland annat riktlinjer för bedömningen av projektarbeten.

Redovisning av uppsatsen

Vid examensavslutningen redovisas uppsatsen muntligt i seminarieform. Den är då redan godkänd. Att delta i avslutningen krävs inte för godkänd examen, men så gott som alla brukar göra det. Flera uppsatser presenteras samtidigt i parallella sessioner. Du får använda **10 minuter** för att presentera din uppsats. Därefter ger en särskilt utsedd bisittare kommentarer i dialog med dig, och åhörarna får sedan ställa sina frågor.

Momentansvariga för uppsatsen:

Robert Svartholm

Björknäs vårdcentral, Boden

0921-660 00, 070-623 45 09.

polarull.svartholm@telia.com

Karin Lindhagen

Uppsala

070-660 10 81

karin.lindhagen@sfam.se

Praktikdag – senast 1 mars 2018

Syftet med praktikdagen är att examinator ska kunna bedöma dig i ditt allmänmedicinska arbete på din mottagning. En stor del av dagen ägnas därför åt medsittning vid patientbesök. I praktikdagen ingår också samtal med din handledare och din chef samt genomgång av dina examensdokument.

Inför praktikdagen

- Kontakta snarast möjligt din examinator för att komma överens om tid för praktikdagen. Stäm av tidpunkten med din handledare och din chef så att de har möjlighet att vara med.
- Senast **fyra veckor före praktikdagen** ska du skicka videoinspelade konsultationer till **examinator** med tillhörande egenbedömning samt journalkopior enligt anvisning nedan. Inspelningen ska sparas på ett **usb-minne** som skickas väl förpackat i **rekommenderat brev**.

Videoinspelning av patientbesök

- Spela in konsultationer på mottagningen efter patienternas medgivande. Det ska vara färska inspelningar med konsultationer av olika karaktär – akut/planerat, unga/gamla, olika hälsoproblem osv. Hela besöket ska vara med. Blir det ett uppehåll för t ex provtagning, sätt på kameran igen vid den avslutande delen av besöket.
- Be patienten att videon får användas till din examen och gärna också för utbildning av examinatorer. **Blankett för patientens medgivande** finns i bilaga 3. Spara medgivandeblanketten på säkert ställe. (Den ska **inte** skickas till examinator!).
- För tips om etik och god videoteknik, läs Bilaga 2, **Videoetik och videoteknik**.
- **Välj från din inspelning 2 - 4 patientmöten** på sammanlagt **högst 60 minuter**. Spara på ett usb-minne. Om det finns fler inspelningar på usb-minnet ska du ange vilka du vill att examinator ska bedöma.
- Märk inspelningen med patienternas kön, ålder och inspelningens längd.
- Skriv din egen bedömning av varje konsultation enligt mall i Bilaga 4, **Egenvärdering video**.
- Skicka video, egenvärderingar samt journalkopior till **examinator** i **rekommenderat brev** senast 4 veckor före praktikdagen. Förpacka väl så att inte kuvertet går sönder av usb-minnets kanter! Tänk på att inspelningen innehåller patientinformation och ska behandlas med **sekretess** precis som journalhandlingar. Du får **inte** skicka inspelningen med e-post eller lägga ut den på online-media som Dropbox, Youtube eller liknande!
- Efter praktikdagen får du tillbaka dina inspelningar, om inte annat särskilt avtalas.

Journalkopior – medicinsk dokumentation

Journalkopior skickas till **examinator** tillsammans med videoinspelningarna.

Obs! Journalkopiorna ska vara **avidentifierade**. Anteckna ålder och kön, men klipp bort eller maskera namn och personnummer. (Att stryka över med tuschpenna är inte tillräckligt!).

Du ska ha med:

1. **Kopia av journalanteckning från varje videoinspelad konsultation.**
2. **Kopior av journaler så att du sammanlagt får med journaler för:**
 - **2 akutfall**
 - **2 långsiktiga fall** där det finns journalanteckningar för patientens samtliga besök hos dig (minst två planerade besök). Ta även med annat väsentligt journalmaterial, t ex labresultat, medicinlistor, remisser, brev, intyg.
 - **Intyg**, t.ex Läkarutlåtande om hälsotillstånd, intyg till Arbetsförmedlingen, sjukintyg för längre sjukskrivning eller annat mer omfattande intyg. Relevant del av journal ska också vara med.
 - **Remiss** till annan specialist (inte enbart röntgen eller annan medicinsk service).

Detta innebär att du vanligtvis behöver ha med **journaler både från de videoinspelade patienterna och från några patienter som inte var med på videoinspelningarna**. Om du har problem att få med alla dessa aspekter, kontakta examinator. Observera att en och samma journal kan omfatta ett fall där såväl remiss som intyg ingår.

Genomförande av praktikdagen

Praktikdagen omfattar totalt 6-8 timmar. (Upplägget kan variera efter överenskommelse mellan examinator och examinand).

Förslag till innehåll:

- **Introduktion** inför medsittning. Visa vårdcentralen för examinator.
- **Medsittning**. 4 – 6 patientbesök, såväl akuta som planerade och med variation beträffande patientens ålder och typ av hälsoproblem – till exempel både någon äldre patient med flera kroniska sjukdomar och något barn. Bedömning sker enligt bilagorna 1 och 5, *Bedömning av konsultation och Underlag för bedömning av konsultation*.
- **Samtal** med handledare och verksamhetschef. Om du saknar aktuell handledare – se sidan 2.
- **Återföring** om medsittningen samt dialog kring några av de övriga aspekter av allmänmedicinsk kompetens som värderats i examens olika moment – portföljen, video, journaler, ledarskap, uppsats, skriftligt prov.
- **Sammanfattning**. Utvärdering av dagen.

Samtalen är en del av examen. Slutlig bedömning gör examinator efter att ha samlat sina intryck efter hemkomsten, eventuellt i samråd med medexaminator och/eller momentansvariga. Examinator skriver en **examinatorsrapport** som sänds senast tre veckor efter praktikdagen till dig och till SFAMs examenskansli. Instruktion för examinator finns i särskilt dokument på www.sfam.se.

Momentansvariga för praktikdagen

Cecilia Ryding

070-7528858

cecilia.ryding@telia.com

Jonas Sjögren

070-679 92 83

jon.sjogreen@gmail.com

Meta Wiborgh

070-212 23 96

mwiborgh@gmail.com

Godkännande av examen

När alla fyra examensmomenten är godkända är specialistexamen godkänd. Förekommande betyg är godkänd eller ännu ej godkänd. Ingen annan gradering görs. Den som får betyget "ännu ej godkänd" på något moment har rätt till ny bedömning i följande års examen utan att betala ny avgift. Diplom utdelas vid examensavslutningen. För den som är förhindrad att delta vid avslutningen skickas diplom per post.

Examensavslutning

18-20 april 2018 vid SFAMs kongress i Norrköping

Mer information om examensavslutningen kommer att finnas på SFAMs hemsida www.sfam.se.

Som examinand behöver du inte betala någon kongressavgift, men resa och boende får du /din arbetsgivare/ stå för. Det är inte obligatoriskt att delta i avslutningen, men de allra flesta brukar göra det och uppskatta att vara med bland allmänläkare från hela landet under kongressen.